



Kako su hrvatski, europski i američki političari koristili AI u (prljavim) kampanjama

Generativni AI, vijetnamski botovi, lažne glasovne snimke u svrši širenja laži, napadanja i manipulacije... Dobro došli u politiku gdje više nikome ne možete vjerovati.

Čak preko [100 država](#) ove godine izlazi na izbore, a dobar dio njih već se i održao. Uglavnom je riječ o parlamentarnim i predsjedničkim izborima, a Europu su uhvatili još i europarlamentarni izbori. **Čak 7 od 10 najmnogoljudnijih zemalja** izlazi na izbore, što znači da će oko polovice svjetske populacije birati novo vodstvo. Za one koji su u poslu [sijanja dezinformacija](#), [stvaranja lažnih narativa](#), [obmanjivanja građana](#) [dijlom svijeta](#), malo je reći da je ovo njihova godina.

Serijal *Umjetna inteligencija i politika* započet ćemo predstavljanjem različitih primjera korištenja umjetne inteligencije u politici u Hrvatskoj, Europi i SAD-u. **Neki primjeri će vas razljutiti i rastužiti, a neki sigurno dobro nasmijati.**

Dobili smo prvu AI političarku, a HDZ muku muči s botovima i lažnim profilima

U Hrvatskoj imamo nekoliko vrlo različitih primjera korištenja umjetne inteligencije u političkim kampanjama. Jedini **pozitivan primjer je Nitkolina, prva hrvatska AI političara iza koje stoji platforma Možemo!**

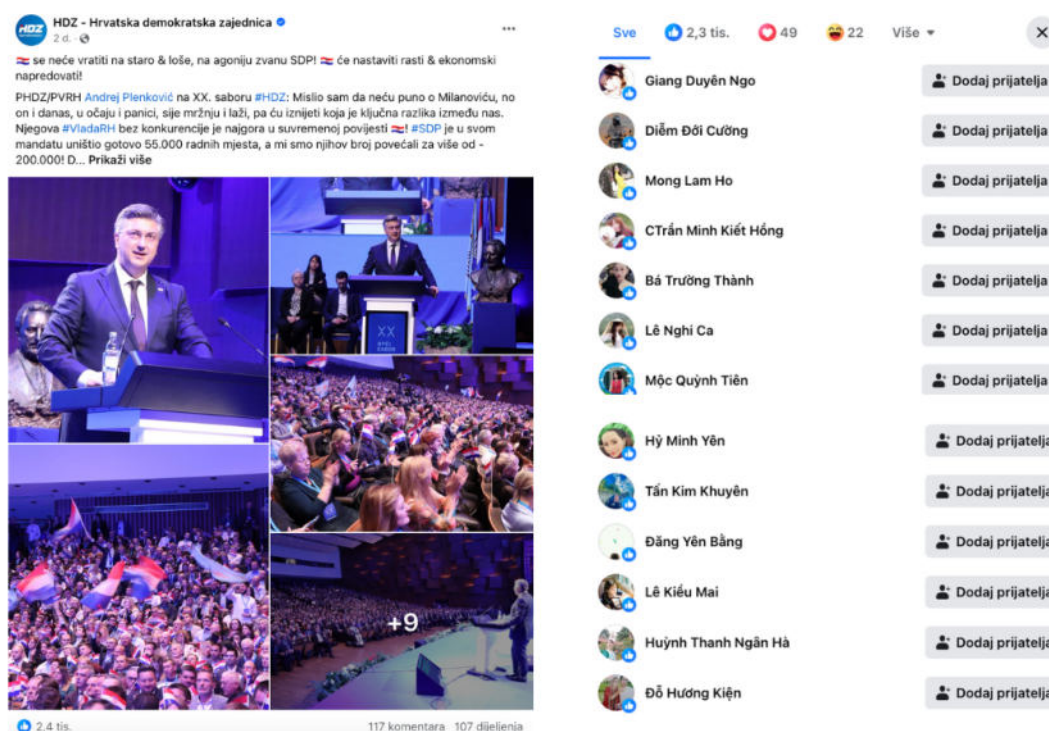
Tijekom kampanje za parlamentarne izbore Nitkolina je imala nekoliko objava u kojima poziva premijera **Andreja Plenkovića** na debatu, ali ususret europskim izborima postaje

aktivnija. Sjela je na val AI pjesma i objavila “album” sastavljen od 5 AI pjesama koji pozivaju na izlazak na izbore ili ističu probleme u Hrvatskoj.

[View this post on Instagram](#)

[A post shared by Nitkolina AI \(@nitkolinaprotivgluposti\)](#)

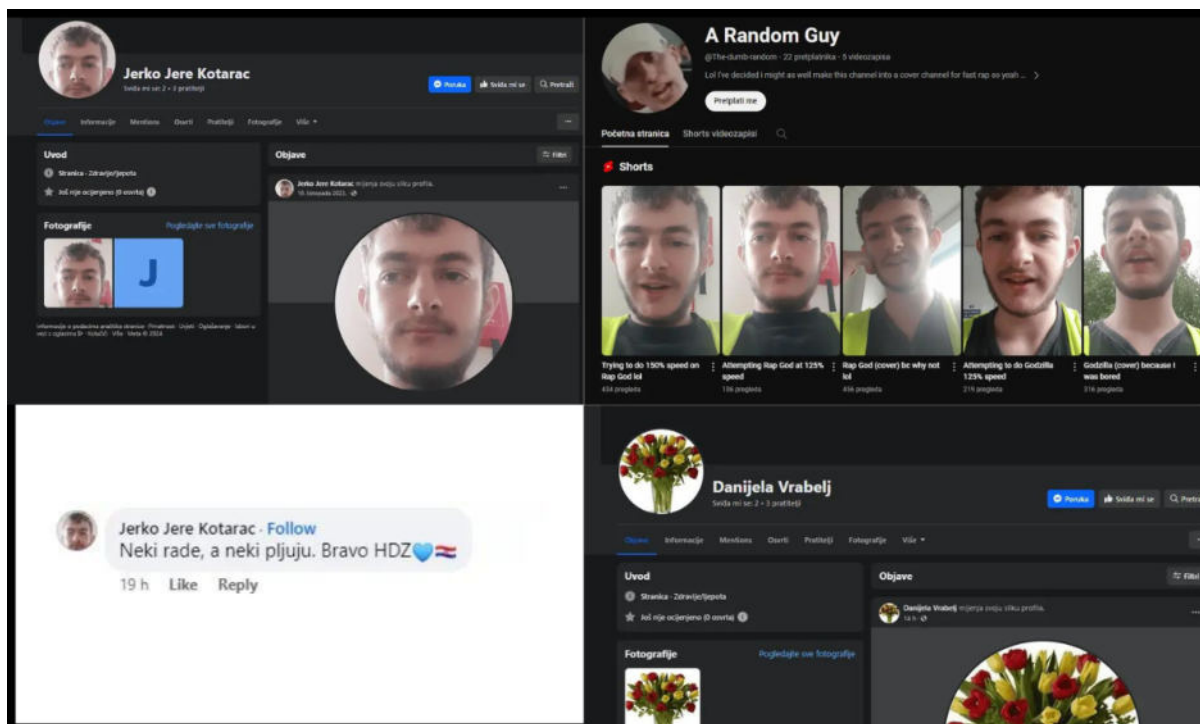
No Nitkolina nije jedini umjetni akter na političkoj sceni – [prisjetimo se kako je jedna objava](#) na službenom profilu Hrvatske demokratske zajednice prikupila povelik broj lajkova. **Sudeći prema reakcijama na tu objavu, velik broj ljubitelja HDZ-a su Vijetnamci.** Ovdje se radi o botovima, točnije, društvenim botovima koji su postali glavni politički alat. Nije poznato je li HDZ sam kupio krive botove ili ih netko želi ismijati.



Samo “nekoliko” vijetnamskih botova koji su ostavili svoj like.

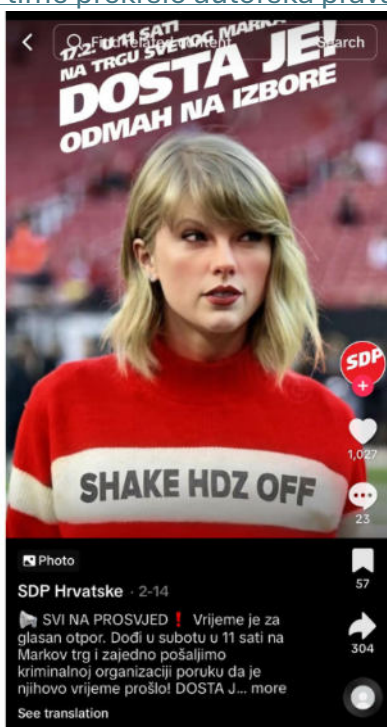
S druge strane, [Gong je 20. veljače je uspio pojedine botove pripisati HDZ-u.](#) **Jerko Jere Kotarac, Tino Topić Top i Tomo Toky Marinković** samo su neku od profila koji redovito “lajkaju” objave na službenoj Facebook stranici HDZ-a. **Riječ je o lažnim profilima s ukradenim profilnim fotografijama.** Profilna slika dotičnog Jerka, čiji je profil osnovan 19. listopada 2023. godine, zapravo je fotografija repera s YouTube kanala A Random Guy.

Lažni profili su iste večeri promijenili svoja imena i profilne fotografije te nastavili s istim aktivnostima. Jerko Jere Kotarac postao **Danijela Vrabelj**, Tino Topić Top **Suzana Modrić**, a Tomo Toky Marinković se preobrazio u **Darija Marića**. Zbog Gongove prijave, Meta je s Facebooka i Instagrama uklonila [150 lažnih profila i stranica](#) povezanih s HDZ-ovom mladeži.



Profilna fotografija Jerka dolazi iz jednog YouTube Shorts-a, a kasnije profil mijenja ime u Danijela Vrabelj. Gong

SDP se pak pokazao kao veliki [ljubitelj photoshopa](#), a jednom su se odvažili i u korištenju generativne umjetne inteligencije neposredno prije izbora, kreirajući objavu u kojoj Taylor Swift poziva na prosvjed 17. veljače. Upravo smo tu objavu kritizirali u [našem podcastu](#), jer je SDP time prekršio autorska prava.



Objavu smo mogli vidjeti na Twitteru i TikTok.

Francuska i talijanska krajnja desnica istaknula se kao *power user* generativnog AI-ja

Na europskoj razini možemo vidjeti mnogo naprednije primjere korištenja umjetne inteligencije. [Dvije stranke su se posebno istaknule po korištenju generativne umjetne inteligencije](#), a obje su dio europske grupacije **Identitet i demokracija (ID)** koju se smješta u krajnju desnicu: francuska stranka **Nacionalno okupljanje** i talijanska stranka **Legia**.

Nacionalno okupljanje lansiralo je stranicu [leuropesans eux.fr](#) (Europa bez njih) gdje su građani francuske mogli pronaći peticiju protiv predsjednice Europske komisije **Ursule Von der Leyen** i francuskog predsjednika **Emmanuela Macrona**.

Hashtag [#LEuropeSansEux](#) dosegnuo je 4,12 milijuna korisnika na Twitteru. Svrha fotografija bila je širenje straha od ulaska Francuske u rusko-ukrajinski rat, islamofobije i migranata.

Uz to, sama grupacija ID koristila je generativni [AI za vizuale](#) u kojima **pozivaju europarlamentarce na Facebooku i da ostanu suzdržani tijekom glasanja o Paktu o migracijama i azilu**. Slične vizuale moguće je naći i na [službenoj stranici stranke](#) i [Twitteru](#).

S druge strane, stranka [Reconquest nije imala nikakav problem s isticanjem kako koriste generativni AI](#). **Samuel LaFont**, voditelj digitalnih komunikacija u stranci, izjavio je:

Uglavnom koristimo Midjourney – neki kažu kako AI generirane fotografije nisu autentične, ali je li prava slika više autentična?



Objave profila L'Europe Sans Eux (lijevi i gornji rub) i stranke Nacionalno okupljanje (donji rub).

Matteo Salvini, zamjenik talijanske premijerke **Giorgie Meloni**, svoje **fotografije generirane putem umjetne inteligencije usmjerio je prema migrantima, muslimanima i LGBTQ+ zajednici**. Tako u njegovim objavama možemo vidjeti [trudne muškarce](#), [muslimane koji spaljuju Danteovu Božanstvenu komediju](#) i [Emmanuelu Macrona u vojnoj uniformi](#). Objave su još sadržavale hashtag #8e9giugnovotoLega (#GlasamZaLegu8i9lipnja).



Samo ove tri objave imaju zajedno skoro milijun pregleda.

Europska politička scena postaje plodno tlo za mnoge AI umjetnike, ali SAD svakako pobjeđuje u tom natjecanju, jer su se još davno **profilirali kao pioniri korištenja AI alata u politici**.

Kako opravdati lažne fotografije s lažnom porukom? Ako si nasjeo na njih, sam si kriv!

Korištenje botova u izbornim kampanjama **dobilo je posebnu pozornost nakon američkih predsjedničkih izbora 2016**. Svjedočenja u Kongresu ukazala su na **rusko uplitanje u izbore** koristeći botove za širenje dezinformacija, istaknula je docentica **Iva Nenadić** kada smo obrađivali [botove u politici](#).

Napredak je otad jasno vidljiv, pogotovo ako je suditi **prema republikanskom YouTube videu kojeg je u cijelosti napravio generativni AI**. Objavljen je ubrzo nakon što je Joe Biden najavio kako će se ponovno kandidirati, a prikazuje “predviđanja” što će se dogoditi sa SAD-om i svijetom ako Biden bude ponovno izabran.

Sljedeći primjer su primarni izbori u New Hampshireu, koji su odlučivali tko će biti demokratski kandidat na predsjedničkim izborima. Neposredno prije izbora počela je

kružiti [snimka generirana umjetnom inteligencijom](#) u kojoj Joe Biden **poziva građane da ne izlaze na izbore jer će “izlazak na glasanje samo pomoći republikancima.”** Slično se dogodilo kada je grupa republikanaca koja podržava guvernera **Ron DeSantis** plasirala [radijski oglas s lažnim sound biteom](#) **Donald**a Trumpa.

Po društvenim mrežama su kružile i [fotografije koje prikazuju Donald](#)a Trumpa [kako se druži s Afro-Amerikancima](#). Za razliku od prethodnog primjera čiji autor nije poznat, autor pojedinih fotografija je **Mark Kaye**, voditelj konzervativnog radio showa na Floridi, a svoje kreacije opravdao je za BBC:

Ako netko glasa na jedan ili drugi način zbog jedne fotografije koju vidi na Facebook stranici, to je problem te osobe, a ne same objave.



Objave iza kojih stoji Twitter profil @Trump_History45.

Koliko su ovakve poruke učinkovite?

Fotografije iza kojih stoji **generativni AI** teško će postići svoj cilj rekao je za [Politico](#) istraživač na Oxfordu **Felix Simon**, koji je čak [pratio neučinkovitost](#) ovakvog sadržaja. Razlog tome vidi što su ljudi danas oprezniji na internetu, AI fotografije nisu uvjerljive i što one rijetko postaju viralne.

Uz Felixa, svoje mišljenje za Politico dala je i **Amber Sinha**, stručnjakinja za umjetnu inteligenciju iz Mozilla Foundation. Istaknula je da se puno pažnje posvećuje generativnom AI-ju i *deepfakeovima*, ali neposredniji utjecaj AI-a na izbore dolazi u obliku strojnog učenja. Primjerice, ususret izborima u Indiji stranke su **koristile strojno učenje za prikupljanje podataka birača** kako bi precizno mogle plasirati političke poruke.

U svakom slučaju, političari i stranke neće prestati koristiti umjetnu inteligenciju u svojem radu, usprkos zakonima i kodeksima. **Zato ćemo se u idućem tekstu baviti zaštitom građana** i što EU čini kako bi kontrolirala umjetnu inteligenciju.

Članak je dio serijala "[Umjetna inteligencija i politika](#)" koji je realiziran uz podršku Agencije za elektroničke medije kroz projekt "Poticanja novinarske izvrsnosti".